

На знак вшанування видатного майстра Спорткомітет України заснував турнір Кубок України пам'яті Петра Антоновича Заковорота, який проводився з 1953 року по 1990 рік.

Висновки. Петро Антонович Заковорот являється видатним спортсменом та тренером. Він заклав основи радянської школи фехтування, виховав велику кількість учнів, які стали його послідовниками та підготували чисельних чемпіонів і призерів Олімпійських ігор, міжнародних змагань.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямку полягають у дослідженні біографій відомих українських спортсменів задля збереження олімпійської спадщини.

Список використаної літератури.

1. Киевский инфизкульт: годы и люди. Київ. Здоров'я, 1990. 216 с.
2. Олейник Н.А., Грот Ю.И. История физической культуры и спорта на Харьковщине (Люди. Годы, Факты. 1874-1950 гг.). Т. 1. Харьков, ХДАФК. 2002. 376 с.
3. Стратегії розвитку олімпійського руху в Україні на період до 2028 року. URL: <https://noc-ukr.org/proekti-dokumentiv/strategiya-rozvitku-olimpiyskogo-ruhu-v-ukraini-na-period-do-2028-roku/>
4. Строковський, Л.М. «Мушкетер» із Куп'євахи : [до 100-річчя з дня народж. спортсмена П. А. Заковорота]. Спортивна газета. 1972. 4 січ.
5. Строковський, Л.М. Петро Заковорот. Київ. Здоров'я, 1972. 80 с.
6. Concours internationaux d'exercices physiques et de sports. Rapports publiés sous la direction de m. D. Mérillon. URL: <https://www.olympic-museum.de/o-reports/olympic-games-official-report-1900.php>

ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ НЕСПОРТИВНОГО ПРОФІЛЮ

Володимир ТЕМЧЕНКО, к. фіз. вих., доцент
Геннадій КОНИК, старший викладач
Віктор ГАЛАЗЮК, старший викладач

*Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Харків, Україна*

Анотація. Розглянуто питання інтеграції олімпійської освіти в освітній процес здобувачів вищої освіти, її функції, спрямованість та завдання у закладах вищої освіти неспортивного профілю.

Ключові слова: олімпійська освіта, заклад вищої освіти, фізична культура, спорт.

Вступ. Постійні зміни та потрясіння, що відбуваються в Україні призвели до нестабільності в економіці, різкої політизації суспільства; чітко проявилися тенденції до руйнування ідеологічних стереотипів та етичних основ суспіль-

ного життя. Найбільших змін зазнали процеси виховання та освіти дітей, підлітків і студентської молоді.

Соціально-політичні, ідеологічні та економічні зміни, що відбуваються в усьому світі, супроводжуються пошуком нових систем освіти і виховання молоді. Нині, коли наша країна знаходиться на шляху розбудови суверенного, незалежного, демократичного й правового суспільства, турбота про виховання підростаючого покоління, формування особистості, честі, гідності, недоторканості повинна стати вищою соціальною цінністю.

Одним з дієвих способів залучення здобувачів вищої освіти до регулярних занять фізичним вихованням та спортом у неспортивних закладах вищої освіти є впровадження олімпійської освіти [6].

Олімпійська освіта - багаторівневий спеціально організований педагогічний процес формування гармонійно розвиненої особистості через набуття знань, умінь і навичок, розвиток здібностей, інтересів, потреб та ціннісних орієнтацій, що базуються на гуманістичних ідеалах і цінностях олімпізму і є складовою частиною загальної освіти [2].

Питання впровадження у процес навчання й виховання елементів олімпійської освіти як позитивного фактору, що сприяє гуманізації суспільства, знайшли відображення у численних роботах вітчизняних дослідників. Створення сучасної системи освіти і виховання підростаючого покоління неможливе без оптимального вирішення цілої низки соціальних, економічних, екологічних, політичних, правових, патріотичних та інших завдань. Одним із варіантів вирішення цієї складної проблеми може бути організація освітньо-виховного процесу на основі ідеології олімпізму, шляхом запровадження системи олімпійської освіти [1, 4].

На думку дослідників ефективним підходом до вирішення проблем, які стоять перед сферою освіти на сучасному етапі розвитку українського суспільства, може стати система організації навчально-виховного процесу у вишах на основі олімпійської ідеології через інтеграцію олімпійської освіти у практику роботи неспортивних закладів вищої освіти. Наразі актуальним є вивчення системи інтеграції олімпійської освіти в освітній процес здобувачів вищої освіти у неспортивних вишах, оскільки олімпійське виховання, яке являє собою соціальний процес, вид свідомої і цілеспрямованої діяльності його учасників, спрямований на реалізацію закладених задатків людини, сприяє соціалізації студентської молоді [5].

Мета та завдання дослідження. Шляхом аналізу літературних джерел визначити функції та спрямування олімпійської освіти студентської молоді у закладах вищої освіти неспортивного профілю.

Матеріал і методи дослідження. Аналіз та синтез науково-методичної літератури, документальних джерел, систематизація та узагальнення.

Результати дослідження та їх обговорення. Олімпійська освіта являє собою поширення знань про олімпізм, історію Олімпійських ігор Стародавньої Греції та сучасності, принципи та ідеали сучасного спорту, місце олімпійського спорту у системі виховання та освіти, його зв'язок з іншими явищами

суспільного життя, а також, залучення осіб, що навчаються, до систематичних занять фізичною культурою і спортом.

Концепція олімпізму й олімпійської освіти об'єднує ідеї мирного співіснування держав і народів; інтернаціоналізму та інтерсоціального виховання; гуманістичного, патріотичного і всебічного розвитку особистості; пріоритету етичних цінностей і філософії Fair Play, в яких олімпізм виступає як системоутворюючий фактор, а олімпійська освіта - як засіб виховання молоді у дусі миру та взаємного співробітництва [3].

Олімпійська освіта покликана реалізувати функції, що на неї покладаються:

- статусна - розуміння і прийняття керівниками галузей освіти та фізичної культури, всіма учасниками навчально-виховного процесу закладів освіти соціальної ролі олімпійського руху як ефективного засобу виховання молоді;
- формуюча - вплив ідей олімпізму на формування світогляду, громадянської свідомості та патріотизму учасників навчально-виховного процесу, а також реалізація їх творчого потенціалу у процесі олімпійської освіти;
- інформаційна - вплив олімпійської освіти на підвищення педагогічної майстерності викладачів, а також розвиток соціально значущих зв'язків у колективах навчальних закладів;
- мотиваційна - створення умов для формування у здобувачів вищої освіти відповідних мотиваційних та поведінкових характеристик активної соціальної орієнтації на здоровий спосіб життя;
- профілактична - прогнозування, попередження та ліквідація антисоціальних проявів поведінки, негативних якостей і рис характеру здобувачів вищої освіти у процесі олімпійської освіти.

Суб'єктами олімпійського виховання виступають усі члени колективу навчального закладу, на базі якого проводиться освітня робота. Здобувачі вищої освіти є не лише об'єктом цілеспрямованої діяльності викладачів, а й виступають активними суб'єктами, які пропагують і реалізують ідеали і цінності олімпізму на практиці. Виходячи з цього, у рамках навчального закладу для вирішення завдань олімпійського виховання й освіти формуються суб'єкт-об'єктні та суб'єкт-суб'єктні відносини.

Олімпійська освіта спрямована на формування й удосконалення у здобувачів вищої освіти неспортивних вищів:

- системи знань;
- системи мотивації (інтересів, потреб, ціннісних орієнтацій, установок тощо);
- системи умінь та навичок.

Основними завданнями олімпійської освіти у закладах вищої освіти неспортивного профілю є:

- формування світогляду студентської молоді, основу якого становлять моральність, патріотизм, здоровий спосіб життя;

- формування громадянської життєвої позиції на основі гуманістичних ідеалів олімпізму;
- формування позитивних мотивацій до зміцнення здоров'я, фізичного та духовного розвитку;
- формування знань з історії олімпізму як однієї зі сторін культурної спадщини людства і виховання на цій основі почуття національної гордості;
- створення умов для розвитку здібностей, нахилів і талантів здобувачів вищої освіти;
- формування знань про олімпійський рух як дієвий засіб зміцнення миру та взаєморозуміння між народами.

Олімпійська освіта, завдяки спортивній, соціальній та культурній діяльності, покликана сприяти формуванню особистості з активною життєвою позицією, вихованої на гуманістичних духовно-моральних цінностях, пов'язаних зі спортом та ідеалами олімпізму.

Висновки. Інтеграція елементів олімпійської освіти у практику роботи неспортивних закладів вищої освіти сприяє формуванню гармонійно розвиненої особистості через набуття знань, умінь і навичок, розвиток здібностей, інтересів, потреб та ціннісних орієнтацій, що базуються на гуманістичних ідеалах і цінностях олімпізму, а також залученню здобувачів вищої освіти до регулярних занять фізичною культурою та спортом та вихованню потреби до здорового способу життя.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямку. У подальшому передбачається проведення вивчення системи інтеграції олімпійської освіти в освітній процес закладів вищої освіти неспортивного профілю.

Список використаної літератури.

1. 25 років разом. Олімпійська освіта / [за заг. ред. С. Н. Бубки, М. М. Булатової]. К.: 2017. 128 с.
2. Єрмолова В. М. Олімпійська освіта: теорія і практика: навч. посіб.: К. 2011. 335 с.
3. Єрмолова В. М. Теоретико-методичні засади інтеграції олімпійської освіти в навчально-виховний процес школярів: дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.01 НУФВСУ. Київ: 2010. 250 с.
4. Іваненко Галина. Олімпійська освіта в системі підготовки фахівців зі спеціальності «Фізична культура і спорт» в Україні. Спортивний вісник Придніпров'я. 2019. №1. С. 25–31.
5. Олімпійська освіта: методичні рекомендації : [за заг. ред. М. М. Булатової]. К. : 2002. 39 с.
6. Темченко Володимир, Коваль Вікторія, Галазюк Віктор. Олімпійський урок в Каразінському університеті. Проблеми та перспективні напрями розвитку сучасного спорту: актуальні питання теорії та практики: збірник тез І Всеукраїнської науково-практичної конференції (електронне видання), Харків: ХДАФК, 2023. С. 185–187.